

Bollnäs 2009.12.21

Synpunkter och yttrande på ”Översiktsplan Bollnäs kommun – Tema vindkraft”

Naturskyddsföreningarna i Bollnäs och Hanebo har tagit del av samrådshandlingar om fördjupad översiktsplan för vindkraft och vi vill lämna vårt yttrande.

Vi anser att om vindkraft ska byggas i Bollnäs kommun ska det göras med stort ansvar och eftertanke. Översiktsplanen vi tagit del av ger utrymme för en enorm utbyggnad av vindkraft, med mycket stora effekter på såväl ekosystem som människors möjlighet till rekreation och fritid.

- Det regionala målet på 1TWh/år överskrids med nära tre gånger i kommunen, om översiktsplanen utnyttjas helt. Om länets kommuner delar rättvist på detta blir det maximalt 25 verk i Bollnäs kommun. Planen ger alltså utrymme för en kraftig överetablering med en utbyggnad av 300 verk bara i Bollnäs. Hur har en sådan stor avvikelse uppkommit? Vilka direktiv har politikerna gett utredarna? Vad har politikerna för mål? Finns det inga eller har de inte tagits med i planen? Som planen ser ut idag blir det till väsentlig del exploatörerna, som får bestämma hur utbyggnaden ska ske. Här måste kommunens politiker beakta att även om planen inte är juridiskt bindande, så har den en stor tyngd vid tillståndsgivande. Med en sådan generös översiktsplan som denna kommer det bli svårt att hejda etableringar som skadar vår lokala miljö.
- Vår ståndpunkt är att vindkraft ska förläggas i redan exploaterad mark och inte i skogsmark. Här tycker vi att Miljöbalken är tillämplig på flera områden i planen. *”Stora mark- och vattenområden som inte alls eller endast, obetydligt är påverkade av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön ska så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan påverka områdets karaktär” (3 kap 2 §MB)*
- En synpunkt som används för att bygga ut vindkraft i Bollnäs kommun är att det i här finns områden som av riksintresse är lämpade för vindkraft och att det skulle vara något unikt för vår kommun. Visst blåser det bra på vissa platser i kommunen, men det gör det även på andra ställen i Sverige.

Kommunen är alltså inte alls speciellt lämpad för vindbruk, som det indikerats i översiktsplanen. Enligt Energimyndighetens beräkningar så finns de största och sammanhängande riksintresseområdena i Gävleborgs län ute till havs. Se www.energimyndigheten.se "Riksintressen för vindbruk".

- I planen framhålls kommunens positiva hållning till vindkraft. Det enda av oss kända politiska yttrande av detta är kommunens arbetsutskott uttryckt sig positiva till "mindre vindkraftverk". Översiktsplanen öppnar däremot för gigantiska vindkraftverk runt om i kommunen. Det har vindkraftsexploatorerna redan innan planen tolkat som ett öppet spelfält. Exempelvis planerar Bergvik Skog en vindkraftpark söder om Annefors med ofattbara 149 verk i en känslig naturmiljö. Totalt planeras 500 verk i finnskogsområdet. Här uppmanar vi kommunens politiker att granska kartor på Finnskogsrikets hemsida. www.finnskogsriket.com.

Synpunkter på häftet "MKB med hållbarhetsanalys"

- Det ges en alltför positiv vision av vindkraftverkens effekter på miljömålen. Lokalt och nationellt sett påverkar det förmodligen miljömålen och koldioxidutsläpp negativt. Vindkraftsel är i första hand avsedd för export och ger inga lokala miljövinster. Byggnationer, vägdragningar, transporter, avverkning av skog och gjutning av 5000 ton tunga fundament ger stora lokala skador och även stora koldioxidutsläpp.
- Sverige har redan ett överskott på elenergi. Nettoexporten av el 2008 var 2,0TWh. Sveriges elförbrukning har minskat från 150TWh år 2001 till 144TWh år 2008. En fortsatt minskning förväntas genom hushållens och industrins energieffektiviseringar. Här borde Bollnäs kommun bli en föregångare genom att minska sin elanvändning. Detta vore betydligt bättre och mer framtidsinriktat initiativ än att ytterligare exploatera våra skogar.
- I avsnittet "Riksintresse för naturvård": står det att utvalda områden inte ligger i områden med naturvärden. Det borde ha stått "kända naturvärden". I flertalet av de områden som anges i planen har ingen omfattande naturinventering gjorts!
- Avsnittet "Friluftsliv/rekreation" behandlas med två meningar. En mening säger att friluftsliv kan komma att störas visuellt eller genom ljudalstring från vindkraftverken. Den andra säger att de områden som valts ut som lämpliga för vindkraft inte ligger inom riksintresse för friluftsliv. Det här känns närmast kränkande för kommuninvånare som tillbringar sin fritid i

planerade områden. Allemansrätten kommer att bli inskränkt då det finns ett säkerhetsavstånd kring vindkraftverken. Risker med nedfallande is vintertid är ett känt och olöst problem framförallt i vårt klimat. Den tystnad som kännetecknar våra avsides belägna skogar kommer att vara ett minne blott. Fiske, jakt, svamp och bärplockning tillhör en livsstil i våra trakter. Vilka konsekvenser en utbyggnad av vindkraft får är svår att överblicka. Vi är övertygade om att livskvalitén minskar för många människor inom kommunen.

- Förutom kommuninvånarnas behov av natur och friluftsliv måste turism vägas in. Här står också ekonomiska intressen mot varandra. Bedömare pekar här på Bollnäs stora potential inom naturturism. Byggs vindkraft inom områden som kan utvecklas inom naturturism, så spolieras den möjligheten.
- I avsnittet ”Belysning” vill vi kritisera de allmänna ordalag som effekten av belysning av vindkraftverken beskriver. På vindkraftverk av den storlek som planeras exempelvis i ”Anneforsparken” krävs en roterande belysning. Det vill säga 149 blinkande fyrar som syns milsvida omkring.
- Hälsospekter behandlas inte alls i översiktsplanen. Det borde vägas in då forskning visar på naturens läkande effekt. Här hänvisar vi till Naturvårdverkets skrift ”Naturen som kraftkälla - Om hur och varför naturen påverkar vår hälsa”. I skriften berättas om hur det i områden med vildmarkskänsla och liten störning av annan exploatering kan högteknologiska inslag upplevas som mycket störande. Professorena Rachel och Stephen Kaplan är föregångare på detta område. De har formulerat fyra kriterier för bästa läkande effekt i naturen. Vi citerar:
 1. Att platsen ger besökaren en känsla av att vara förflyttad till en annan värld, vid sidan av vardagens stress och press (Being away)
 2. Att platsen uppfattas som att den har en viss storlek och omfattning, i tillräckligt hög grad för att ge en känsla av frihet och spelrum. (Extent)
 3. Att platsen väcker ens intresse och stimulerande sinnesintryck. (Fascination)
 4. Att man känner att man passar in i miljön; att den är förenlig med ens önskemål och behov. (Compatibility)Områden som planeras för vindkraft i vår kommun, anser vi har de kvalitéer som beskrivs ovan.
- Avsnittet ”Koldioxidutsläpp, miljövänlig el” Här beskrivs hur vindkraftverk kan ersätta el producerad av fossileldad anläggning. Här vill vi inflika att enligt vår miljöminister, är produktion av fossileldad el i Sverige försumbar. Vindkraft är i sig en miljövänlig och bra kraftkälla, men vi anser att den ska produceras så nära konsumenten som möjligt med tanke på bla. energiförluster i kraftnäten.

- Flora och fauna. Översiktsplanens områden i Bollnäs kommun är inte tillräckligt naturinventerade. Att bygga vindkraftverk innebär ett stort ingrepp i naturen. Det krävs vägdragningar med en bredd betydligt större än vanliga skogsbilvägar, skogsavverkningar, gigantiska betongfundament m m. Hur sedan de befintliga verken påverkar djur och fågelliv är inte tillräckligt undersökt i Sverige och Norden. Undersökningar visar på en ökad dödlighet bland fåglar i närheten av vindkraftverk.
http://www.sofnet.org/apps/nyheter/las_mer.asp?NewsID=2102, m I Sverige rekommenderar Naturvårdsverket och Sveriges Ornitologiska Förening ett skyddsavstånd på minst två kilometer från etablerade rovfågelsbon. Kungsörnar har jaktrevir på 50-150 kvadratkilometer där de söker föda. Om vindkraftparker etableras i deras revir innebär det stora störningar och även risk för att de omkommer. Norska studier visar en dödlighet på 25% av havsörnspopulationen kring vindkraftparken på ön Smöla utanför Trondheim. Länsstyrelsen i Västra Götalands län har gett ut en rapport om konflikten mellan energin och miljön. Rapporten ska bidra till att både mål om vindkraftsutbyggnad och mål om att bevara arter nås.
http://www.lansstyrelsen.se/NR/rdonlyres/43A4888F-DD13-4D7E-98C6-BD81CD0618A8/155107/2009_70.pdf

Naturskyddsföreningen Bollnäs och Naturskyddsföreningen Hanebo vill med ovanstående invändningar mot ”Översiktsplan Bollnäs kommun –tema vindkraft” uppmana kommunen att ha en mycket restriktiv hållning till utbyggnad av vindkraft i kommunen. Vi kan acceptera en utbyggnad av 25 vindkraftverk i kommunen för att dela på de regionala målen solidariskt mellan länets kommuner. En mindre vindkraftpark räcker för den målsättningen. Ett sådant område måste värderas och prioriteras avseende naturvärden och alla övriga olägenheter en vindkraftsexploatering innebär.

Naturskyddsföreningen Bollnäs

Torbjörn Alsing

Per Erik Modd

Naturskyddsföreningen Hanebo

Karin Engvall

Kent Westlund